

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9CoCsp/30/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8719203004
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 08. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Jusková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8719203004.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Juskovéj a členov senátu JUDr. Jany Burešovej a JUDr. Eduarda Valenčina v spore žalobkyne Q. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXX/XXX, Q., právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, Svidník, IČO: 31 954 448, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpenému spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, Bratislava, IČO: 47 233 516, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 1.643,64 eura, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 18Csp/62/2019-250 zo dňa 18.01.2022, takto

rozhodol:

Mení rozsudok tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 100,- eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu zamietá.

Priznáva žalobkyni voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného aj odvolacieho konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške trov bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom, ktorý bol v poradí druhým rozsudkom v prejednáwanej veci, rozhodol takto:

„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni 1.643,64 Eur a to do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Súd priznáva žalobkyni voči žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %.“

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobou zo dňa 20.06.2019 žalobkyňa žiadala, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 1.643,64 eura a na náhradu trov konania, dôvodiac, že na Okresnom súde Poprad sa viedlo konanie sp.zn. 13Csp/21/2016 o zdržanie sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy. V predmetnej veci bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Poprad sp.zn. 13Csp/21/2016 zo dňa 07.02.2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove sp.zn. 18Co/124/2017 zo dňa 11.12.2017, ktorým bolo žalobe vyhovené. Žaloba je uplatnená ako satisfakcia za porušenie spotrebiteľských práv, nakoľko spotrebiteľka sa musela brániť podaním žaloby a primerané finančné zadostučinenie má sankčnú a odrádzajúcu funkciu, aby sa dodávateľ nedopúšťal recidívy. Suma 1.643,64 eura zohľadňuje skutočnosť, že žalovaný mal poskytnúť úver vo výške 1.170,- eur a poukázal len sumu 883,30 eura a bezdôvodne sa obohatil o túto sumu, nakoľko bolo uhradených 2 526,94 eur a úver bol bezúročný a bez poplatkov.

Súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaný žiadal žalobu zamietnuť. Podľa žalovaného nárok nie je dôvodný, nakoľko nárok bol v pôvodnom konaní rozhodnutý v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka a nie z dôvodu preukázania porušenia práv alebo povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa, pričom táto požiadavka priamo vyplýva z prvej vety § 3 ods. 5 zákona č.

250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení zmien a doplnení. Žalobca neoznačil a nekonkretizoval, porušenie ktorého práva alebo povinnosti mu zakladá nárok. Účelom uvedeného ustanovenia bolo priznať spotrebiteľovi, ktorému dodávateľ porušil alebo neuznal jeho spotrebiteľské práva, primerané zadosťučinenie za to, že tieto práva musel spotrebiteľ následne účelne uplatňovať alebo brániť v súdnom konaní. Žalovaný v zmysle zmluvy č. XXXXXXXXXXXX eviduje ako uhradenú sumu 883,30 eur, ktorú prijal od žalovanej. Neexistuje vecná alebo iná spojitosť medzi rozhodnutím vo veci sp.zn. 13Csp/21/2016 a uplatňovaným nárokom. Dohoda o zrážkach zo mzdy upravuje iba postup pri spôsobe uplatňovania pohľadávky. Peňažné prostriedky získané na základe zrážok zo mzdy neslúžia na uspokojenie žiadneho peňažného záväzku z dohody o zrážkach zo mzdy, pretože takéto záväzky dohoda ani nezakladá. Žalobná požiadavka je neprimeraná a ide o sumu, ktorá by sa podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov priznala za približne 65 dní väzobného stíhania.

Z prostriedkov procesného útoku a obrany súd prvej inštancie zistil, že žalobkyňa cestou svojho právneho zástupcu na pojednávaniach, ktoré súd prvej inštancie na prejednanie veci nariadil, poukazovala na to, že ako spotrebiteľka sa voči žalovanému ako dodávateľovi úspešne domáhala svojho spotrebiteľského práva s poukazom na rozsudok Okresného súdu Poprad sp.zn. 13Csp/21/2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove sp.zn. 18Co/124/2017. Výška primeraného finančného zadosťučinenia je primeraná, nakoľko žalobkyňi bolo poukázaných 883,30 eura a uhradila 2.526,94 eura. Vzhľadom na bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru vzniklo bezdôvodné obohatenie vo výške 1.643,64 eura. Celá úhrada bola vykonaná zrážkami zo mzdy. Zo strany žalovaného išlo o úmyselné konanie so snahou neoprávnene sa obohatiť. Ak by nedošlo k právnej obrane žalobkyne, došlo by k bezdôvodnému obohateniu prostredníctvom zrážok zo mzdy. Predmetný úver neobsahoval obligatórne náležitosti, čo vyplýva aj z rozhodnutia súdov, ktoré predchádzali tomuto konaniu. Dohoda o zrážkach zo mzdy nebola uzavretá podľa platných právnych náležitostí a nebola predložená na samostatnej listine a žalobkyňa nemala možnosť ju odmietnuť. Už len samotná účasť na pojednávaní spôsobuje komplikácie spotrebiteľa, čo sa prejavuje na psychickom a fyzickom zdraví.

Tvrdenia žalobkyne mal súd za preukázané z listín zo spisu. Konštatoval, že žalobkyňa sa v konaní vedenom na Okresnom súde Poprad sp.zn. 13Csp/21/2016 domáhala zdržania sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy medzi žalobkyňou a žalovaným zo dňa 03.01.2013 pod č. XXXXXXXXXXXX na výkon zrážok zo mzdy žalobkyne. Okresný súd Poprad v konaní 13Csp/21/2016 rozhodol, že: „I. Žalovaný v 1./rade je povinný zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy dlžníka uzavretej medzi žalovaným v 1. rade a žalobkyňou dňa 3.1.2003 pod č. XXXXXXXXXXXX na výkon zrážok zo mzdy žalobkyne. II. Žalobu voči žalovanému v 2. rade zamieta. III. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v 1. rade v rozsahu 100 %. IV. Žalovaný v 2./rade má nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňi v rozsahu 100 %.“ Uznesením Krajského súdu v Prešove sp.zn. 18Co/124/2017 zo dňa 11.12.2017 odvolací súd zrušil rozsudok Okresného súdu Poprad sp.zn. 13Csp/21/2016 vo výroku č. II a IV a konanie zastavil a potvrdil rozsudok vo výroku č. III. Žalobkyňa si ako spotrebiteľka uplatňuje finančné zadosťučinenie za porušenie spotrebiteľských práv, ktoré bola nútená brániť v základnom konaní a výška tohto nároku je uplatňovaná ako rozdiel sumy, ktorá bola uhradená v zmysle úverového vzťahu a ktorá bola úverom poskytnutá. Žalovaný neuznal žalobný nárok a nedošlo k obohateniu zo strany dodávateľa. Rozsudkom Okresného súdu Poprad č.k. 18Csp/62/2019-81 zo dňa 02.07.2020 bolo rozhodnuté takto: „Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi 1 643,64 Eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súd priznáva žalobkyňi voči žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %“.

Posudzujúc zistený skutkový stav dospel súd prvej inštancie k záveru, že nárok uplatnený žalobou bol v celom rozsahu dôvodným. Okresný súd Poprad rozsudkom sp.zn. 13Csp/21/2016 zo dňa 07.02.2017 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Prešove sp.zn. 18Co/124/2017 zo dňa 11.12.2017 konštatoval porušenie práv žalobkyne ako spotrebiteľky, a preto uložil povinnosť zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy dlžníka uzavretej medzi žalovaným v 1. rade a žalobkyňou dňa 03.01.2013 pod č. XXXXXXXXXXXX. Nakoľko žalobkyňa ako spotrebiteľka si úspešne uplatnila žalobou na súde právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve, ktoré bolo upravené v zákone č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení zmien a doplnení, a právo na finančné zadosťučinenie voči žalovanému, ktorý sa dopustil tohto práva, je zrejmé, že došlo k porušeniu práv žalobkyne, v dôsledku čoho by bol úver bezúročný a bez poplatkov. Suma, ktorú si uplatňuje v tomto konaní ako primerané finančné zadosťučinenie, je za to, že musela absolvovať súdne konanie, a tiež za to, že bola vystavená psychickému stresu a nátlaku zo strany žalovaného a uskutočňovania zrážok zo mzdy zamestnávateľom. V danom prípade súd zastáva názor, že výška primeraného finančného zadosťučinenia nemôže byť paušalizovaná, avšak tento nárok jej vyplýva priamo zo zákona a samotná povaha primeraného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie a súdu nemusia byť

predložené dôkazy o ich existencii ujmy. Bez právneho významu je, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, keďže postačuje iba možnosť vzniku tejto ujmy. Súd zohľadnil pri výške finančného zadosťučinenia najmä okolnosti, pri ktorých došlo k porušeniu práva žalobkyne. Žalovaný od nej chcel, aby zaplatila úver, a teda bola vystavená nátlaku a stresu a prikázal zamestnávateľovi vykonávať zrážky zo mzdy žalobkyne. Žalovaný napriek skutočnosti, že mal k dispozícii právoplatné rozhodnutia súdov, uzatváral zmluvy o úvere, ktoré neobsahovali zákonom stanovené náležitosti, uplatňoval si nároky z dohody o zrážkach zo mzdy dlžníkov. Stanovenie uvedenej výšky uplatneného nároku zodpovedá kvalitatívnym a kvantitatívnym dôvodom porušenia tohto spotrebiteľského práva. Spotrebiteľka uhradila z úverového vzťahu 2.526,94 eura a v skutočnosti jej bola poskytnutá suma 883,30 eura a žalovaný sa bezdôvodne obohatil o sumu 1.643,64 eura čo v tomto konaní nepoprel. Primeranosť finančného zadosťučinenia súvisí so stavom právnej neistoty a so stresujúcimi okolnosťami, ktorým bola žalobkyňa vystavená, a to nielen podaním samotnej žaloby a prebiehajúcim súdnym konaním, čo má vplyv na fyzické a psychické zdravie, ktorým je každý žalobca alebo žalovaný vystavený, čo bolo aj v prípade žalobkyne a preto uvedená suma je dostatočná a primeraná. Výška finančného zadosťučinenia je podľa súdu prvej inštancie vyrovnaním ujmy žalobkyne, ktorá jej vznikla konaním žalovaného a je satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť a je sankciou pre žalovaného, ktorý pri dojednaní úverovej zmluvy konal v neprospech spotrebiteľa. Súd prvej inštancie poukázal na rozhodovaciu prax Krajského súdu v Prešove s označením spisových značiek.

2. Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) Civilného sporového poriadku, žiadajúc, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobu zamietol. Žalovaný poukázal na to, že v konaní opakovane tvrdil, že rozsudok vo veci 13Csp/21/2016 bol vydaný na základe záveru o neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré nie sú ustanoveniami na ochranu spotrebiteľa, a preto uvedené rozhodnutie nie je podkladom pre splnenie hmotnoprávnej podmienky uvedenej v § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Súd prvej inštancie na túto skutočnosť žiadnym spôsobom nerefletoval. Pokiaľ súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa ako spotrebiteľka úspešne uplatnila žalobu na súde, právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve, uvedený záver súdu nemá spojitosť s rozsudkom vo veci 13Csp/21/2016 a jeho odôvodnením. V rozsudku č.k. 13Csp/21/2016 je uvedené, že dohoda o zrážkach zo mzdy ako právny úkon nie je dostatočne určitý, pretože neobsahuje všetky podstatné náležitosti dohody, resp. niektoré podstatné náležitosti nie sú v dohode upravené jednoznačne, teda v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka je neplatný. Na nedostatok žalovaný upozorňoval už v odvolaní proti v poradí prvému rozsudku z 02.07.2020, súd prvej inštancie zopakoval odôvodnenie zo skoršieho rozsudku s rovnakými obsahovými problémami a závermi, ktoré v dokazovaní nemajú žiadny podklad. Uvedená situácia nastala napriek tomu, že aj odvolací súd výslovne uložil konkrétne povinnosti procesnému súdu, okrem iného zaoberať sa aj námietkami žalovaného v odvolaní proti rozsudku z 02.07.2020. Procesný súd túto povinnosť nespĺnil nielen v zmysle zákona, ale ani na pokyn odvolacieho súdu, čo žalovaný považuje za zásadné porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania opätovne dospel k nesprávnym záverom. V odôvodnení poukazuje na psychické vypätie na strane žalobcu v súvislosti s konaním 13Csp/21/2016. Zo žiadneho dôkazu, ani z dôkazov, ktoré boli opísané v bode 20 rozsudku nevyplývajú takéto skutočnosti, zo strany žalobkyne neboli ani tvrdené, a ani v konaní vedenom pod sp.zn. 13Csp/21/2016 neboli tvrdené. Pokiaľ súd prvej inštancie poukazuje na sankčnú povahu finančného zadosťučinenia, je nepreskúmateľné o akú sankciu by malo vôbec ísť a na základe čoho primerané finančné zadosťučinenie vlastne má plniť funkciu sankcie. Ak súd prvej inštancie pri rozhodovaní vnímal zadosťučinenie ako sankciu, potom evidentne vychádzal z niečoho, čo objektívne neexistuje. Napádaný rozsudok neobsahuje žiadne konkrétne skutkové zistenia, ktoré by v súhrne odôvodnili sumu priznaného zadosťučinenia 1.643,64 eura. Predmetom konania bol nárok na primerané finančné zadosťučinenie, nie vydanie bezdôvodného obohatenia. Žalovaný poukázal na to, že napadnutý rozsudok predstavuje v poradí už druhý rozsudok, zrušujúcim uznesením z 13.10.2020 bola procesnému súdu uložená povinnosť nárok opätovne posúdiť, posúdiť všetky skutočnosti, ktoré sú relevantné pre rozhodnutie, vyhodnotiť ich kvalitatívne aj kvantitatívne, určiť ich význam pre stanovenie výšky žalobou uplatneného nároku a vyhodnotiť námietky žalovaného prezentované vo vyjadrení k žalobe, zopakované aj v odvolaní. Súd prvej inštancie však nevyhodnotil námietky žalovaného, opätovne poukazuje na skutočnosti, ktoré v konaní neboli preukázané. Absolútne neuviedol žiaden argument svedčiaci o primeranosti sumy, ktorej zaplatenie žalovanému uložil a vec neposudzoval z objektívneho hľadiska.

Všetky vady prvého rozsudku, pre ktoré bol zrušený, sú znovu obsiahnuté v teraz napádanom rozsudku. Žalovaný preto navrhol, aby odvolací súd odvolaniu vyhovel, rozsudok zmenil a žalobu zamietol.

3. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného poukázala na výrok I. rozsudku Okresného súdu Poprad zo 07.02.2017 č.k. 13Csp/21/2016-46, ktorý bol vydaný v základnom konaní, podľa ktorého žalovaný v 1. rade je povinný zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy dlžníka uzavretej medzi žalovaným v 1. rade a žalobkyňou dňa 03.01.2013 pod č. XXXXXXXXXXXX výkon zrážok zo mzdy žalobkyne. Právoplatný rozsudok, ktorý je prílohou žaloby jasne deklaruje, že v právnom vzťahu založenom zmluvou o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX z 03.01.2013 došlo k porušeniu noriem spotrebiteľského práva. Tvrdenie žalovaného o neexistencii a nepreukázaní porušenia práv a povinností len odzrkadľujú jeho prístup k rešpektovaniu príslušných noriem spotrebiteľského práva a princípu ochrany spotrebiteľa. Z výroku rozsudku 13Csp/21/2016-46 je evidentné, že žalobkyňa na súde úspešne uplatnila porušenie práva ako aj povinností žalovaného stanovené zákonom, čím bola naplnená hypotéza právnej normy uvedená v § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Ustanovenie § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa nevyžaduje, aby rozhodnutie súdu v základnom konaní muselo výslovne obsahovať vo výroku porušenie konkrétneho ustanovenia. V zásade je v práve potrebné uplatňovať doslovný gramatický výklad, pričom pri citovanom ustanovení § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa je potrebné poukázať tiež na formálno-systematický výklad (argumentum a rubrica) keďže účelom a zmyslom zákona je ochrana spotrebiteľa a na nadpis § 3 predmetného zákona „práva spotrebiteľa“. Nadpis a pomenovanie sú bezpochyby integrálnou súčasťou právneho predpisu, ktorým zákonodarca vyjadruje, že sa určité ustanovenia vzťahujú k určitej veci alebo inštitútu a spolu obsahovo súvisia. Je tak zrejmé, že uplatnením neplatnej dohody o zrážkach zo mzdy, listom z 21.02.2013 u zamestnávateľa v nedôvodnej a nezákonnej výške, došlo preukázateľne k porušeniu jej spotrebiteľských práv. Pre vznik nároku na primerané finančné zadostučinenie postačujúca už samotná hrozba ujmy (spôsobilosť privodiť ujmu). V danom prípade išlo už o reálny vznik ujmy, keďže žalovaný na základe absolútne neplatného právneho úkonu jej zamestnávateľovi zaslal výzvu na vykonávanie zrážok zo mzdy, na základe čoho jej zamestnávateľ začal vykonávať zrážky. Samotná argumentácia žalovaného, kde napriek judikovanému porušeniu spotrebiteľských práv a povinností v podobe neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy považuje žalobu za nadbytočnú, priam za zneužitie práva a zároveň nepociťuje žiadnu sebareflexiu, vyznieva nielen alibisticky, avšak s poukazom na ciele primeraného finančného zadostučinenia preukazuje opodstatnenosť žaloby v celom rozsahu. Uviedla, že žalovaný si na základe predmetných dohôd o zrážkach zo mzdy uplatňuje naďalej plnenia voči spotrebiteľom napriek vedomosti o ich neperfektnosti, čo možno považovať použitím analógie z trestného práva za prípad špeciálnej recidívy kedy by sa malo primerané finančné zadostučinenie zvyšovať a nie znižovať. Vzhľadom na charakter a stupeň porušenia práv a povinností daných spotrebiteľskými právnymi normami považujú uplatnenú výšku primeraného finančného zadostučinenia za adekvátnu. Ujma, ktorá konaním žalovaného vznikla nebola len v akademickej rovine, ale preukázateľne došlo k zásahu aj do jej majetkovej sféry. Uplatňovaním legitímneho nároku v súdnom konaní bol narušený nielen jej bežný život, výkon nezákonných zrážok zo mzdy v nej reálne vyvolal stresové situácie a psychické napätie. Navrhla preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej aj len „odvolací súd“), príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP), vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 362 ods. 1 CSP) subjektom k tomu oprávneným (§ 359 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie rozhodnutiu súdu prvej inštancie predchádzajúce, v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario). Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku zverejnil na úradnej tabuli, ako aj na webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 03.08.2022 (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru o neexistencii podmienok pre potvrdenie, ale ani pre zrušenie napadnutého rozsudku, preto ho zmenil.

5. Z dokazovania vykonaného v priebehu celého konania odvolací súd zistil, že žalobkyňa bola v konaní vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp.zn. 13Csp/21/2016 v pozícii žalobkyne - spotrebiteľky domáhajúcej sa uloženia povinnosti žalovanému zdržať sa použitia a dohody o zrážkach zo mzdy, ktorá bola uzatvorená medzi žalovaným a ňou, úspešná. Základ nároku žalobkyne na primerané finančné zadostučinenie vyplývajúci z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa bol tým daný.

6. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

7. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z., proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

8. Vychádzajúc z citovaného ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v kontexte s ust. § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, z jazykovo-gramatického výkladu predmetných právnych noriem a toho, že ak nie sú závažné dôvody pre to, aby bol slovnému textu daný iný význam, má sa výrazom použitým v právnych normách prisúdiť taký význam, aký má v zmysle právneho jazyka je potrebné konštatovať, že úspešným uplatnením práva spotrebiteľom je daný základ pre priznanie finančného zadosťučinenia.

9. Je nepochybné, že žalobkyňa v pozícii spotrebiteľa sa domáhala v konaní vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp.zn. 13Csp/21/2016 svojho práva spotrebiteľa, čo vyplýva aj zo zákonných ustanovení, na základe ktorých Okresný súd Poprad žalobou uplatnený nárok v tom konaní posúdil (ustanovenia § 52 ods. 1, § 53 ods. 1, § 37 ods. 1, § 39 a § 552 ods. 1 Občianskeho zákonníka). V tomto zmysle bez relevancie bol odvolací argument žalovaného o tom, že úspech žalobkyne v konaní na Okresnom súde Poprad sp.zn. 13Csp/21/2016 bol založený len na tom právnom základe, že dohoda o zrážkach zo mzdy bola neplatná z dôvodu podľa § 39 Občianskeho zákonníka, čo je právna norma, na základe ktorej posudzujú sa právne úkony vo všeobecnosti, nielen tie, ktoré vzniknú medzi dodávateľom a spotrebiteľom.

10. Posúdenie každého nároku je vecou individuálnych skutkových zistení. Všeobecnou právnou zásadou vlastnou v Európskej právnej kultúre je princíp primeranosti, ktorý zvolil zákonodarca aj k zadosťučineniu, na ktoré má mať spotrebiteľ úspešne sa domáhajúci ochrany svojho práva spotrebiteľa, je preto na súde, ktorý je orgánom s právomocou normou vyložiť a poskytnúť ochranu subjektívnemu právu, vyhodnotiť v konkrétnych súvislostiach primeranosť požiadavky spotrebiteľa.

11. Uznesením č.k. 9CoCsp/39/2020-136 z 13.10.2020, ktorým odvolací súd zrušil pôvodný rozsudok súdu prvej inštancie č.k. 18Csp/62/2019-81 z 02.07.2020 poukázal na to, že právo na primerané finančné zadosťučinenie, tak ako vyplýva z § 3 ods. 5 tretia veta zákona č. 250/1997 Z.z. o ochrane spotrebiteľa je nárokom, z ktorého vyplýva jeho imateriálna povaha, čo znamená, že pri rozhodovaní o ňom nie je možné brať na zreteľ aspekty materiálnej povahy, keďže tieto sú základom pre uplatnenie iných nárokov, napr. náhrady škody. Ide o prostriedok satisfakčný, vykazujúci však aj sankčnú povahu, keďže dôsledkom zaplatenia zadosťučinenia je úbytok v majetkových aktívach osoby, ktorá právo porušila. Táto stránka finančného zadosťučinenia má len vedľajší dôsledok, nakoľko na účely represie slúžia iné odvetvia práva, administratívne a trestné právo, civilné právo má za cieľ „len“ kompenzáciu osoby, ktorej sa má zadosťučinenie poskytnúť. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 30Cdo/3936/2010 z 15.12.2011, t.j. v čase zhody medzi českou a slovenskou civilnou úpravou v Občianskom zákonníku, že inštitút, tzv. punitive alebo exemplary damages, (t.j. náhrady škody plniacej represívnu funkciu) nekompenzačného odškodnenia exemplárnej alebo represívnej povahy nemá v českom práve oporu. Tento typ náhrady je typický pre angloamerický typ právnej kultúry (common law), český aj slovenský právny systém je však iným, je kontinentálnym systémom.

V zrušujúcom uznesení odvolací súd taktiež uložil súdu prvej inštancie vziať zreteľ na to, že primerané finančné zadosťučinenie má zodpovedať povahe ujmy, primeranosť musí byť posudzovaná z objektívnych hľadísk, kritériá subjektívnej povahy nie sú z hľadiska primeranosti výške zadosťučinenia určujúce. Uviedol taktiež, že určujúcou nie je ani žalobkyňou tvrdená suma bezdôvodného obohatenia, ktoré malo údajne vzniknúť na strane žalovaného, ani údajný trend v rozhodovacej praxi niektorých súdov, ktoré podľa žalobkyne majú priznávať primerané finančné zadosťučinenie vo výške v akej bola v súvislosti s obohatením sa dodávateľa alebo v súvislosti so snahou dodávateľa bezdôvodne sa na úkor spotrebiteľov obohatiť uplatnená.

12. Po oboznámení sa s dôvodmi, ktoré viedli súd prvej inštancie k tomu, že v novom rozhodnutí uložil žalovanému zaplatiť žalobkyni rovnakú sumu finančného zadosťučinenia ako v pôvodne zrušenom rozsudku, je možné konštatovať, že súd prvej inštancie, ktorý bol v zmysle § 391 ods. 2 CSP viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, tento právny názor ignoroval.

13. Zadosťučinenie je slovo prevzaté z latinského výrazu satisfactio, v ktorom „satis“ znamená „dost“ a „facere“ znamená „činiť“ (podľa Stručného etymologického slovníka slovenčiny, „činiť“ znamená konať, robiť, urobiť, t.j. urobiť za dost). V právnej teórii základ dania zadosť spočíva vo vyrovnaní pomerov, ktoré boli narušené, a ktoré je nutné opätovne uviesť do rovnováhy, nie len reštitučným, obnovovacím nárokom. Zadosťučinenie je tak nárokom, ktorým sa reparujú ujmy nemateriálnej povahy. Tento aspekt vychádza z podstaty tohto nároku, nie je preto možné pri rozhodovaní o ňom brať zreteľ na materiálne prvky. Jeho podstatou nie je sankčná povaha, aj keď zaplatenie, keďže zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. má byť finančné a každé zaplatenie predstavuje finančný úbytok v aktívach osoby, voči ktorej smeruje.

14. Vychádzajúc z predpokladov uvedených v predchádzajúcom bode tohto rozsudku bolo potrebné použiť v konkrétnych skutkových okolnostiach žalobou kvantifikovaný nárok. Z listín zo spisu, prostriedkov procesného útoku a obrany žalobkyne voči tvrdeniam žalovaného je možné konštatovať, že žalobkyňou neboli tvrdené (resp. tvrdené boli rozporuplne) a z dôkazov ani nevyplývali žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie zadosťučinenia vo výške akú za primeranú mala žalobkyňa, ale ani vo výške akú za primeranú mal súd prvej inštancie.

Kritériom kvantifikácie by mali byť podľa odvolacieho súdu najmä okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo, ich dosah na sféru individuálnych preferencií spotrebiteľa ako aj závažnosť porušenia práv spotrebiteľa. Žalobkyňa k týmto exemplifikatívne uvedeným okolnostiam porušenia práva, okrem dôkazu o tom, že v konaní vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp.zn. 13Csp/21/2016 bola úspešná, uviedla len, že konanie na Okresnom súde Poprad malo mať dosah na ňu v zmysle stresu. Tvrdenie žalovaného vo vyjadrení k žalobe, kde uviedol, že u žalobkyne eviduje len platbu 883,30 eura nevyvrátila, pritom v žalobe pôvodne tvrdila, že žalovaný sa na jej úkor obohatil, keďže mu vraj zaplatila čiastku 2.526,94 eura, ktorá o sumu 1.647,64 eura presahuje sumu istiny úveru. Iné skutočnosti neuviedla, argumentovala len inými rozhodnutiami Krajského súdu v Prešove priznávajúcimi finančné zadosťučinenie vo výške zodpovedajúcej možnému bezdôvodnému obohateniu, čo však, ako uviedol odvolací súd v zrušujúcom uznesení z 13.10.2020, nie je relevantné, nakoľko nejde o rozhodnutia najvyšších súdnych autorít.

15. Za tejto situácie kritériu primeranosti finančného zadosťučinenia, proporcionality, nemohla podľa odvolacieho súdu zodpovedať čiastka, ktorú súd prvej inštancie uložil zaplatiť žalovanému, čo zakladalo dôvod, aby odvolací súd do úvahy súdu prvej inštancie o výške zadosťučinenia zasiahol. Súdom prvej inštancie priznané finančné zadosťučinenie 1.643,64 eura nebolo v konkrétnych skutkových okolnostiach preukázané, argumentačne nebolo podložené ani žalobou, ani súdom prvej inštancie. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku a uložil žalovanému zaplatiť žalobkyni sumu 100,- eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Suma 100,- eur je po celkovom zhodnotení veci sumou postačujúcou a je tak primeraným finančným zadosťučinením žalobkyne.

16. O nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie, ako aj o nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd na základe § 396 ods. 1, 2, podľa § 255 ods. 1 CSP. Predmetom konania bol nárok na primerané finančné zadosťučinenie, výška ktorého závisela od úvahy súdu. U takéhoto nároku sa strana sporu považuje za plne úspešnú vtedy, ak je úspešná, čo do základu nároku. Nie je totiž možné zaťažiť žalujúcu stranu procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku sporu. Žalobkyňa bola v konaní, čo sa týka základu nároku, plne úspešná a to tak čo sa týka prvoinštančného ako aj odvolacieho konania. Preto odvolací súd priznal žalobkyni voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného aj odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

17. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.